

El riu ja no és el riu

À

L'aigua cau en forma de gel, deneu o d'aigua i llisca per les superfícies amb més pendent. Flocs, calamarsa i gotes cauen disperses i es reuneixen en torrenteres, rierols i rius. S'aventuren a viatges no imaginables per la superfície o amagades entre els intersticis de la sorra, altres acaben en indústries, explotacions agrícoles i ciutats, barrejades amb d'altres substàncies tòxiques, o no, alterant els ecosistemes fluvials.

Un curs d'aigua, un riu, un torrent, una riera, un rierol, ho deixa de ser si no porta aigua. Si porta altres substàncies, deixa de ser riu per esdevenir claveguera a cel obert. Els rius són un clar reflex del poc respecte que tenim a la naturalesa. Estètica i ètica sempre van lligades. Els rius deixen de ser rius la major part de l'any.

La majoria de cursos fluvials del Bages han ?viscut? i mort al costat de les poblacions humanes des de temps pretèrits. Han estat sotmesos a multitud d'usos, buidats, contaminats, empresats... I, malgrat tot, continuem anomenant-los rius. Riu: ?corrent natural d'aigua més o menys continu, de cabal que pot ser més o menys variable, que drena una conca vessant d'una extensió almenys de dimensions comarcals?. Molts, però, no ho són gaire de naturals. Han estat totalment antropitzats, en alguns trams han deixat d'existir, no hi ha corrent natural d'aigua. Altres no drenen només una conca: saber on va a parar l'aigua que se n'extreu. I pel que fa les seves dimensions, si ens atenem a la seva continuïtat, no arriben sovint a superar les dimensions d'una comarca.

La gestió de les aigües a Catalunya sembla que no hagi millorat amb el temps. Continuem tenint paisatges fluvials desendregats per una gestió pobre i permissiva i per la picaresca de propietaris que fan extraccions o contaminacions d'aigua en llocs on no n'hi ha. Ja ho deia, fa temps, el cantautor Joan Manuel Serrat:

*?Pare, digueu-me què
li han fet al riu
que ja no canta.*

*Rellisca com un barb
mort sota un pam
d'escuma blanca.*

*Pare, ?el riu ja no és el riu.
Pare, El riu ja no és el riu...?*